

Nasze Środowisko

Dodatek do miesięcznika „Ziemia Parczewska” poświęcony sprawom ekologii

nr 2/2002

Nowoczesne składowisko odpadów w Lubiczynie

Rozmowa z wójtem gminy
Dębowa Kłoda - Henrykiem Czechem

- Panie wójcie jakie są szczególne przyczyny troski o ochronę środowiska gminy Dębowa Kłoda?

- Gmina nasza należy do gmin turystycznych. Wieś Białka jest miejscowością wypoczynkową. Tutaj znajduje się jezioro, które przyciąga dużą liczbę turystów. Ponadto mamy w gminie bardzo duży kompleks leśny, w którym znajdują się rezerваты przyrody. Wzrost ruchu turystycznego, poprawa środowiska naturalnego i warunków zdrowotnych w gminie zmusza nas do szczególnego dbania o ochronę środowiska.

- Jaki był stan faktyczny w ochronie środowiska i czy zachodziła konieczność inwestowania w jego ochronę?

- Na terenie naszej gminy znajdowało się nie urządzone składowisko odpadów komunalnych tj. nie posiadające uszczelnionego dna, niezgodne z wymogami sanitarnymi. Odpady gromadzone były bez dokonywania ich segregacji. Pokrywane było tylko warstwą izolacyjną ziemi. Nie byliśmy również w stanie zapobiec powstawaniu dzikich wysypisk śmieci. Wszystko to wpływało bardzo ujemnie na środowisko w naszej gminie. Podobnie było w sąsiednich gminach. Zbudowane w Lubiczynie składowisko odpadów jest inwestycją międzygminną, realizowaną dla trzech gmin **Dębowa Kłoda, Podedwórze, Sosnowica**. Planujemy teraz przystąpić do konkursu na zagospodarowanie odpadów na terenach wiejskich ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz do konkursu o nagrodę Ministra Środowiska w promowaniu najbardziej przyjaznych środowisku i efektywnych działań na rzecz jego ochrony.

- Jaka jest wartość tej inwestycji w Lubiczynie?

- Wartość całej inwestycji wyniosła 2.650.904 zł. Na tę sumę złożyły się:

Pożyczka z Funduszu Ochrony Środowiska - 1.045.000 zł

Fundusz Europejski - 125.000 zł

Starostwo Powiatowe - 30.000 zł

Bank Światowy - 755.207 zł

Środki własne - 695.697 zł

- Czy mógłby Pan bliżej przedstawić czytelnikom rozwiązanie techniczne wysypiska odpadów komunalnych w Lubiczynie ?

- Odpady komunalne będą segregowane i gromadzone selektywnie do ręcznej segregacji na **placu segregacji**, z ulokowaniem odpadów organicznych na **połu kompostowni**, a surowców wtórnych w **boksach** /z przeznaczeniem ich do zbytu/. Pozostały po segregacji balast uformowany zostanie w **niecce wysypiska**. Odciek z wysypiska będzie drenażem przepompowany do lokalnej **oczyszczalni** gruntowo-korzeniowej, a następnie do zbiornika, skąd beczkowozami asenizacyjnymi wywieziony zostanie do oczyszczalni ścieków w Leitniu.

Teren wysypiska ogrodzony jest pasem zieleni. Doprowadzona została woda z wiejskiej sieci wodociągowej w Lubiczynie i energia elektryczna z nowo wybudowanej stacji trafo. Dojazd do wysypiska jest nową utwardzoną drogą dojazdową od drogi powiatowej relacji Stępków - Kodeniec. Wysypisko zostało wyposażone w nowoczesne maszyny i urządzenia wysypiskowe: równiarkę, wagę samochodową, prasę uniwersalną i kontenery metalowe.

Pojemność wysypiska wynosi 36.270 m³ odpadów zagęszczonych, a chłonność 95.000 m³.

Uszczelnienie pod nieckę wysypiska wykonano matą bentomatową „BENTOMAT” i folią PEHD, natomiast uszczelnienie pod oczyszczalnię ścieków folią PEHD.

- Jak będzie zorganizowany system gromadzenia i dowozu odpadów?

- Zbiórka odpadów będzie prowadzona do dwóch rodzajów pojemników /kontenerów/ z podziałem na asortymenty. Pojemnik I – odpady organiczne, pojemnik II – odpady pozostałe. Pojemniki ustawione zostaną w poszczególnych wsiach na terenie gminy. Odpady sukcesywnie będą przewożone samochodem do transportu kontenerów na wysypisko.

- Kto był wykonawcą tego zadania i w jakim czasie zostało ono wykonane?

- Inwestycja ta została wykonywana w okresie od IV kwartału 1999 r. do IV kwartału 2001 r. przez Pomocnicze Gospodarstwo Komunalne Urzędu Gminy Dębowa Kłoda, Zakład Techniki Ochrony Środowiska „FOLEKO” Świdnica i Przedsiębiorstwo Robót Drogowo - Mostowych w Parczewie, w ramach umowy konsorcjum z Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Usługowo-Handlowym „PARSTER” w Parczewie.

- Kto będzie zarządzał wysypiskiem?

- Po uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie wysypisko zostanie przekazane do PGK UG w Dębowej Kłodzie, czyli do jednostki która prowadzi działalność w zakresie gospodarki komunalnej, w tym gospodarkę odpadami. Uważam, że obiekt w Lubiczynie będzie wizytówką prac związanych z ekologią nie tylko w naszej gminie, ale i w całym powiecie.

Rozmawiał: Jan Najś

Wysypisko w Lubiczynie

WIOSNA

*Wiosna to najpiękniejsza
pora w roku,
a czar jej przypada w maju,
na łące, polu, lesie
i przy ruczaju.*

*Na wiosnę skowronek
wesół śpiewa
i smutne myśli nasze rozwiewa
i ta ptaszyna choć taka mała
wiele radości sobą przynosiła.*

*A wiosna mieszka,
w polu i w lesie,
tam gdzie się echo daleko niesie.
Bo wiosna kocha ciche ustronia,
i usypiane kwiatami błonia.*

Irena Faluszewska

Ekologia w pigułce

Efekt cieplarniany

Blisko 30% docierającego do Ziemi promieniowania słonecznego odbija się od atmosfery i powierzchni naszej planety, od chmur; natomiast pozostała część jest zatrzymywana przez Ziemię, a następnie wypromieniowana w otaczającą przestrzeń w postaci promieniowania podczerwonego.

Działa to na następującej zasadzie: wszystkie rozgrzane przedmioty oddają energię w postaci promieniowania. Im większą mają temperaturę (np. Słońce), tym promieniowanie jest intensywniejsze. Część promieniowania jest zatrzymywana w górnych warstwach Ziemi, pozostałe zaś dociera do powierzchni Ziemi i ogrzewa ją (tzw. promieniowanie widzialne). Ogrzana gleba, woda, skały, także emitują promieniowanie, jednak ich temperatura jest niska i jest to tzw. promieniowanie ciepłe, które jest niewidoczne dla oka ludzkiego. Ciepłe promieniowanie (w przeciwieństwie do widzialnego) jest mniej przenikliwe i zatrzymuje je już szklana szyba. Dlatego nawet w nieogrzewanej szklarni jest cieplej niż na zewnątrz, co wykorzystują ogrodnicy. W skali całego globu promieniowanie ciepłe jest również zatrzymywane przez m.in. chmury i dwutlenek węgla, dzięki czemu Ziemia nie wychładza się. Zjawisko to nazywamy „**efektem cieplarnianym**” (niekiedy szklarniowym).

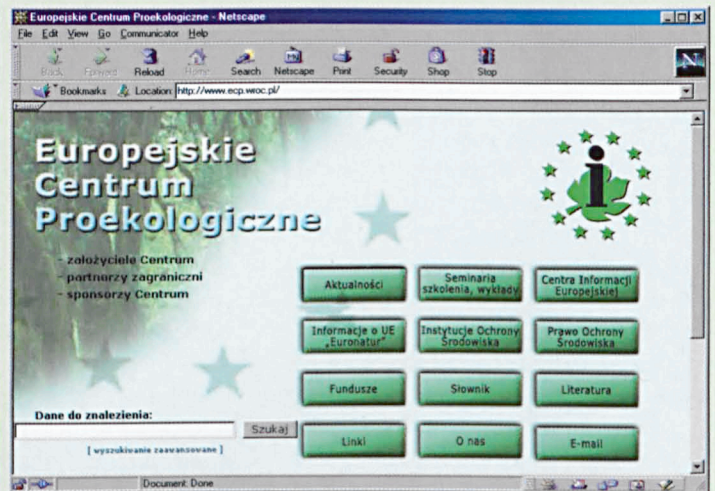
Gdyby nie to zjawisko, temperatura powierzchni Ziemi wynosiłaby około minus 20°C. Zaburzeniem jest więc nie zjawisko jako takie, lecz jego nasilenie się w wyniku działalności człowieka.

Skąd biorą się **gazy cieplarniane**? Dwutlenek węgla pochodzi z karczowania lasów, ale aż 80% ze spalania paliw kopalnych (węgla, ropy naftowej i gazu oraz przede wszystkim permanentnego rozwoju motoryzacji). Metan, podobnie jak podtlenek azotu, jest produkowany głównie przez rolnictwo (hodowla, spalanie biomasy i wysiew nawozów na grunty uprawne). Freony używane są jako rozpuszczalniki, substancje pianotwórcze i nośniki w ciśnieniowych opakowaniach aerozolowych, wreszcie - jako ciecze chłodnicze. W końcu - wzrost ilości ozonu jest rezultatem procesów fotochemicznych.

EKOLOGIA
W SIECI

Dzisiaj do obróbki bierzemy stronę, zawierającą materiał naprawdę bardzo ciekawy, a powstałą pod auspicjami Europejskiego Centrum Proekologicznego (ECP).

Założycielami ECP są: Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju oraz Centrum Prawa Ekologicznego. Celem Centrum jest prowadzenie bezpłatnej działalności informacyjnej dla, przede wszystkim: samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie ochrony środowiska, w kontekście procesu integracji z Unią Europejską. Informacje na stronie traktują w szczególności o: strukturach europejskich w zakresie ochrony środowiska, dostępie do funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych, prawie w zakresie ochrony środowiska oraz zawierają bardzo przydatne linki do najciekawszych stron o tej tematyce.

Zawartość „strony” jest niesamowita dla kogoś kto pragnie uzyskać dane oraz jakiegokolwiek informacje na tematy związane z ochroną środowiska w kontekście naszego wstąpienia do Unii. Zawartość merytoryczna zamieszczonych materiałów jest na najwyższym poziomie.

Janusz Tryniecki

Czym nam to wszystko grozi? Najgroźniejszym z przewidywanych skutków jest globalne ocieplenie klimatu. *Globalne ocieplenie klimatu wynika z podwyższenia ilości gazów powodujących efekt cieplarniany ponad stan naturalny.* Spowodować to może podwyższenie poziomu mórz na kuli ziemskiej, które zostaną zasilone wodami z topniejących lodowców i lodów polarnych (ocieplenie o 5 stopni C wystarczy by roztopić lody Grenlandii i Antarktydy i podnieść poziom mórz o około 60 metrów od poziomu dzisiejszego).

Drugą poważną konsekwencją ocieplenia się Ziemi jest tzw. wędrówka stref klimatycznych, to znaczy przesunięcie stref w kierunku biegunów. Wraz ze strefami przemieszczają się charakterystyczne dla danego klimatu opady. Przewiduje się, że całkowite opady na kuli ziemskiej zwiększą się o 10-15 %, ale zachwiana cyrkulacja powietrza spowoduje zmniejszenie opadów nad kontynentami. Na przykład obecną strefę śródziemnomorską obejmie sucha strefa zwrotnikowa. Zmiana temperatur nawet o 2-3 stopnie oznacza również zmianę warunków występowania wielu roślin, a co za tym idzie ich wymarcie na niektórych terenach i zastąpienie ich przez inne gatunki.

Janusz Tryniecki

Gmina Siemień (pod względem fizjograficznym) stanowi część Nizżu Środkowopolskiego. Gmina ta (wg podziału J.Kondrackiego) zaliczana jest do Polesia Lubelskiego. Omawiany region Kondracki sklasyfikował do posiadającej typowo poleskie cechy Równiny Parczewskiej.

Obszar ten charakteryzuje się przymiennym występowaniem płaskich wzniesień z gliny morenowej i piaszczystych obniżzeń. Rzeźba terenu została ukształtowana w czwartorzędzie w wyniku działalności lądolodu oraz klimatu panującego przed i po zlodowaczeniu. Równina Parczewska uległa dwukrotnemu zlodowaczeniu: krakowskiemu i środkowopolskiemu. Zlodowaczenie bałtyckie mimo, że nie dotarło na ten teren, to jednak ze względu na bliskość czoła lodowca i związany z nim klimat również wywarło znaczny wpływ na kształtowanie się rzeźby terenu.

Najbardziej reprezentatywne i nadające w głównej mierze charakter tutej-

tykamy na opisywanym obszarze ponadto skupiska grabu, lipy, dębu, brzozy, jesionu i osiki, a na półwyspie Zielony Grąd niewielkie skupiska olchy czarnej.

W skład runa zbiorowisk drzew wchodzi szereg charakterystycznych gatunków grądowych m.in.: zawilec gajowy i żółty, gwiazdnica wielkokwiatowa, pasożytujący na korzeniach leszczyny luskawnik różowy, piżmaczek wiosenny, kopytnik, kokorycz pełna, marzanka wonna, szczyr trwały, bluszcz oraz storczyki. Występuje również runo nawiązujące swym składem do zbiorowiska torfowego.

Największą atrakcją florystyczną Siemienia jest kotewka orzech wodny – roślina silnie zagrożona wyginięciem. Możemy tutaj znaleźć również dwa chronione gatunki grzybów: sromotnika bezwstydnego i purchawicę olbrzymią.

Fauna obszaru Siemienia jest wyjątkowo bogata pod względem ornitologicznym. W ostatnich latach obserwo-

znacznej odległości od wody należą: rybołów, czapla siwa, bocian i kormoran.

Stwierdzono na podstawie obserwacji gniazdowanie również rzadkich gatunków, takich jak: rybitwa białowąsa, zielonka krakwa, rybitwa zwyczajna, sieveczka rzeczna i obroźna, podgożałka, cyraneczka.

Do stwierdzonych na stawach w Siemieniu gatunków ptaków skrajnie zagrożonych i ginących należą: nur czarnoszyi, orzeł przedni, rybołów, sokół wędrowny i łączak.

Pośród pajęczaków na szczególną uwagę zasługuje występowanie tygryzka paskowanego – gatunku objętego ochroną prawną. Owady chronione reprezentowane są ponadto przez motyle: pazia królowej i mieniaka stróżnika oraz biegacze: wręgowatego, fioletowego, granulowanego i skórzastego.

Z ichtiofauny (zespół gatunków ryb występujących na obszarze danego środowiska wodnego) naszych terenów na

Fauna i flora stawów siemieńskich

Siemień od dawna słynie z zespołu stawów hodowlanych - największego w województwie lubelskim, obejmującego swoją powierzchnią ok. 6 km². Siemieńskie stawy, pomimo ich hodowlanego przeznaczenia i gospodarczego wykorzystania, charakteryzują się specyficznymi warunkami siedliskowymi i stanowią znaczny rezerwar flory oraz ostoję wielu gatunków ptaków. W krajowej sieci ekologicznej nadano im rangę terenu o europejskim znaczeniu, a odcinkowi Tyśmienicy, na którym są położone, rangę biocentrum i strefy buforowej.

szemu krajobrazowi stawów siemieńskich są zajmujące największą powierzchnię zbiorowiska szuwarowe. Wśród nich najbardziej liczny jest zespół pałki wąskolistnej, który wraz z szuwarem trzcinowym porasta znaczną powierzchnię stawów. Szczególnie malowniczo prezentują się rozległe płyty roślinności pływającej. Na wszystkich stawach oraz przydrożnych rowach można podziwiać chronione grzybień białe oraz grążele żółte. Pospolitymi fitocenozy (czasowo i przestrzennie ograniczone zbiorowisko roślin w środowisku o określonych w miarę jednakowych warunkach np. łąka, las) stawów w Siemieniu są zespoły: żabiściku pływającego i rdestnicy pływającej. Obecne są również zespoły moczarki kanadyjskiej, rogatka sztywnego, rdestnicy połyskującej oraz okrzężnicy bagiennej.

Charakterystyczny rys krajobrazowi zadają również zarośla wierzbowe, towarzyszące roślinności szuwarowej. Spo-

wano tu ponad 200 gatunków ptaków w tym ok. 120 gniazdujących. Najlicniejszą grupę stanowią ptaki wodno – błotne. Ptaki związane z lustrem wody reprezentowane są przez przedstawicieli rodzin: perkozów, czaplowatych, kaczkowatych, mew i rybitw. Licznie reprezentowane ptaki szuwarów i łąkowisk to należące do wróblowatych: wąsatka, remiz, potrzos, dziwonia i błotniak stawowy. Wśród gatunków łąkowych i torfowiskowych spotykamy: czajkę, rycyka, krwawodzioba i kszycę, pliszkę, pokląskę i świerszczaka. Na styku szuwarów z lustrem wody dogodne warunki do gniazdowania znajdują: perkoz dwuczuby i rdzawoszyi, kaczki, gęsi gęgawy, łyski i łabędzie. Szuwały trzcinowe są dogodnym siedliskiem gniazdowania ptaków: trzcinia, potrzosa, remiza i in. Na wyspach w obrębie stawów znajdują się kolonie rybitwy czarnej i rzecznej. Do ptaków wodnych i błotnych gnieźdzących się w konarach drzew w

szczególną uwagę zasługuje strzebla błotna będąca reliktem polodowcowym, zagrożona w wyniku zanikania siedlisk i podlegająca ochronie.

Poza ptakami i rybami w środowisku wodnym występują jeszcze inne zwierzęta m.in. kilka gatunków ropuch i żab. Gady reprezentowane są przez chronione zaskrońce i żółwie błotne. Na stawach w Siemieniu występują ssaki chronione: rzęsorek rzeczek, gronostaj, jeź, łasica, oraz wydra i bóbr. Bardzo licznie reprezentowany jest tu podlegający ochronie piżmak. W okresie jesienno – zimowym teren stawów jest miejscem żerowania: saren, jeleni, łosi i dzików.

Południowa część gminy Siemień proponowana jest do objęcia statusem Parczewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a stawy i dolina Tyśmienicy statusem Parczewskiego Parku Krajobrazowego, który stanowiłby jednocześnie otulinę Poleskiego Parku Narodowego.

Beata Tryniecka

EKO – sukces młodzieży z Zespołu Szkół Rolniczych w Jabłoni

Chcąc zachęcić młodzież ze szkół rolniczych do poszukiwania wiadomości o ochronie środowiska, o uwarunkowaniach ekologicznych gospodarowania na roli oraz do poszerzania wiedzy ekologicznej Program Szerzenia Świadomości Społecznej Projektu „Ochrona Środowiska na Terenach Wiejskich” ogłosił konkurs na przygotowanie stron internetowych o tematyce poświęconej problemom ekologicznym wsi.

Do konkursu zgłosiły się 84 zespoły ze szkół rolniczych z całej Polski. Ostatecznie do jury wpłynęło 58 prac gotowych stron www.

25 stycznia 2002 r. w siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie jury pod przewodnictwem *Ryszarda Jacka Rogowskiego* - kierownika projektu „Ochrona Środowiska na Terenach Wiejskich”, wybrało 10 prac, z których wyłoniono trzech laureatów.

Pierwsze miejsce i główna nagroda – komputer – przypadła **zespółowi uczniów Liceum Agrobiznesu z Zespołu Szkół Rolniczych z Jabłonia** w składzie: *Edyta Białek* – kl. V, *Arkadiusz Mocior* – kl. V, *Michał Moryl* – kl. III. Zespół przygotował strony www pod kierownictwem nauczyciela biologii mgr *Danuty Koczkodaj*.

Jury oceniało prace według następujących kryteriów: pomysłowość rozwiązań, przejrzystość i łatwość korzystania ze stron, szybkość wczytywania się elementów do pamięci komputera, merytoryczna zawartość stron oraz zgodność z wyznaczoną tematyką.

Zwyczajnie prace można oglądać na stronie internetowej projektu „Ochrona Środowiska na Terenach Wiejskich” pod adresem www.ostw.pl

Anna Ignatowicz

20 lutego 2002 roku w sali konferencyjnej Powiatowego Centrum Kultury w Parzewie miała miejsce konferencja na temat odnawialnych źródeł energii oraz możliwości ich wykorzystania w województwie lubelskim. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele pięciu powiatów Lubelszczyzny: lubartowskiego, łęczyńskiego, włodawskiego, bialskiego oraz parczewskiego, a także prezes Centrum Integracji Obszarów Wiejskich z Unią Europejską – Tadeusz Zakrzewski. Konferencja odbyła się pod patronatem marszałka województwa lubelskiego i starosty parczewskiego, zaś jej organizatorem było CIOWzUE.

Piotr Gradziuk, pracownik naukowy Akademii Rolniczej w Lublinie - Instytutu Nauk Rolniczych w Zamościu przedstawiał charakterystykę odnawialnych źródeł energii a także perspektywy ich wykorzystania do produkcji energii - głównie cieplnej. W tendencji światowej kładzie się istotny nacisk na zwiększone korzystanie ze źródeł odnawialnych – mogą przyczynić się do mniejszego za-

spodarstw rolnych na słomę, przy jednoczesnym stałym poziomie jej uzyskiwania. Sytuacja taka przyczynia się do powstawania nadwyżek słomy, którą niejednokrotnie rolnicy spalają na polach powodując zagrożenie dla ekosystemu oraz niebezpieczeństwo pożaru. Wykorzystanie słomy jako biopaliwa mogłoby zapobiec takim sytuacjom, a ponadto dać rolnikowi korzyść finansową ze sprzedaży.

Kolejny referent Karol Teliga przedstawiciel firmy produkującej kotły na słomę i inne biopaliwa, zaprezentował różne rodzaje dostępnych kotłów – zarówno te wykorzystujące odnawialne źródła energii, jak również te na paliwo konwencjonalne – węgiel, olej opałowy, czy gaz ziemny. Padło także wiele przykładów gmin, w których już uzyskuje się energię z biomasy – słomy, troty czy zrębków drewna – m. in. Grabowiec (woj. lubelskie), Fajslawice (woj. lubelskie), Lubań (woj. dolnośląskie) i inne.

Innym paliwem, które może okazać się przyszłościowe dla Lubelsz-

Biopaliwa sposobem na oszczędności

potrzebowania na paliwa nieodnawialne, wpłyną korzystnie na ochronę środowiska, a ponadto - niektóre z ich form mogą nieść za sobą pozytywnie skutki społeczne – zmniejszy się bezrobocie (produkcja rolnicza), gospodarstwa domowe ograniczą wydatki na zakup tradycyjnych nośników energii.

W Polsce – jak wynika z raportu przygotowanego na potrzeby Banku Światowego - z odnawialnych źródeł można pokryć nawet do 30% zapotrzebowania na energię. Niemniej jednak na podstawie stosownych ekspertyz zakłada się, że w 2010 r. udział energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych ustali się na poziomie pomiędzy 7,5%, a 12,5%.

Piotr Gradziuk spośród przedstawionych przez siebie możliwości wykorzystania biopaliw, największy nacisk położył na **zalety produkowania energii z biomasy – a szczególnie ze słomy zbóż**. Począwszy od 1982 roku systematycznie spada zapotrzebowanie go-

czynny jest olej przemysłowy produkowany z rzepaku – biodiesel. Olej ten jest tańszy w pozyskaniu niż olej pochodzenia mineralnego, bardziej akceptowalny ekologicznie, a ponadto jest mniej wybuchowy (wzrasta zainteresowanie sił zbrojnych biodieslem jako potencjalnym paliwem do pojazdów bojowych pierwszego rzutu).

Poza zaprezentowaniem zalet płynących z produkcji i wykorzystania biopaliw, referenci przedstawili także źródła, z których można pozyskać fundusze na inwestycje umożliwiające produkcję energii ze słomy.

Uczestnicy konferencji zwrócili uwagę na potrzebę wprowadzenia stosownych, ogólnych uregulowań prawnych, które przyczyniłyby się do ochrony rodzimego producenta zbóż oraz rzepaku. Bez tych narzędzi może się bowiem okazać, że pomimo badań i wielu cennych inicjatyw produkcja energii ze źródeł odnawialnych, będzie miała jedynie marginalne znaczenie. G.A.K.